

۸- نمودار مقایسه مواضع جناح روحانیون مبارز و... با جناح انصار حزب‌الله در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

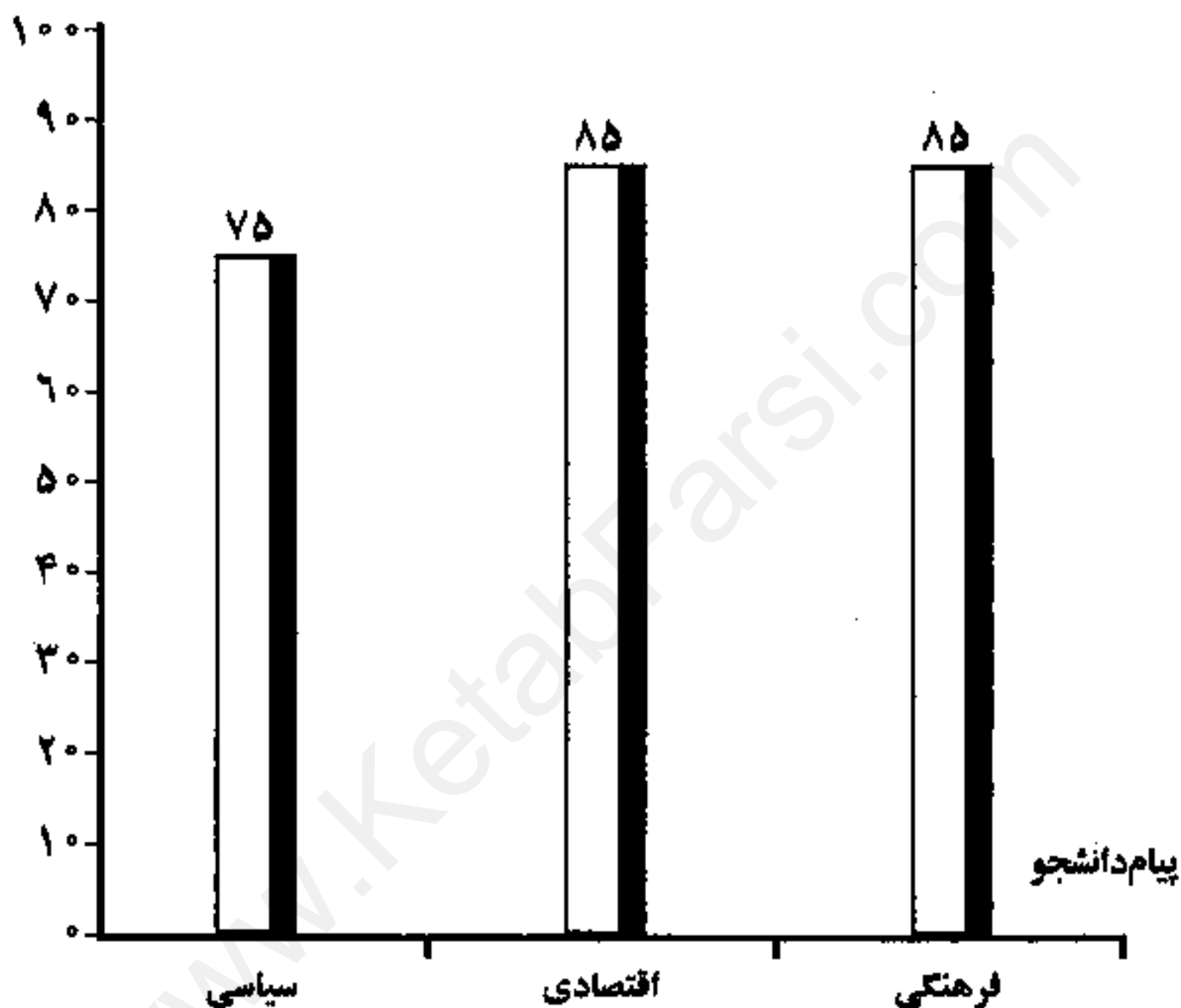
روحانیون مبارز

همان‌طور که در نمودار مشاهده می‌شود دو جناح از لحاظ مواضع اقتصادی و جوه مشترک بالایی دارند. (۸۵ درصد) ولی از لحاظ فرهنگی وجه مشترکی ندارند. مواضع مشترک سیاسی دو جناح نیز در سطح پایینی قرار دارد. (۱۸ درصد)

۹- نمودار مقایسه مواضع جناح روحانیون مبارز و... با گروه پیام دانشجو در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

روحانیون مبارز

همان‌طور که نمودار نشان می‌دهد، دو گروه در مجموع دارای وجوه مشترک بالایی هستند. که از لحاظ فرهنگی و اقتصادی با ۸۵ درصد، بالاترین وجوه مشترک را دارند و از لحاظ مواضع سیاسی نیز در سطح ۷۵ درصد وجوه مشترک دارند.

۱۰- نمودار مقایسه مواضع گروه کارگزاران با جمعیت دفاع در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

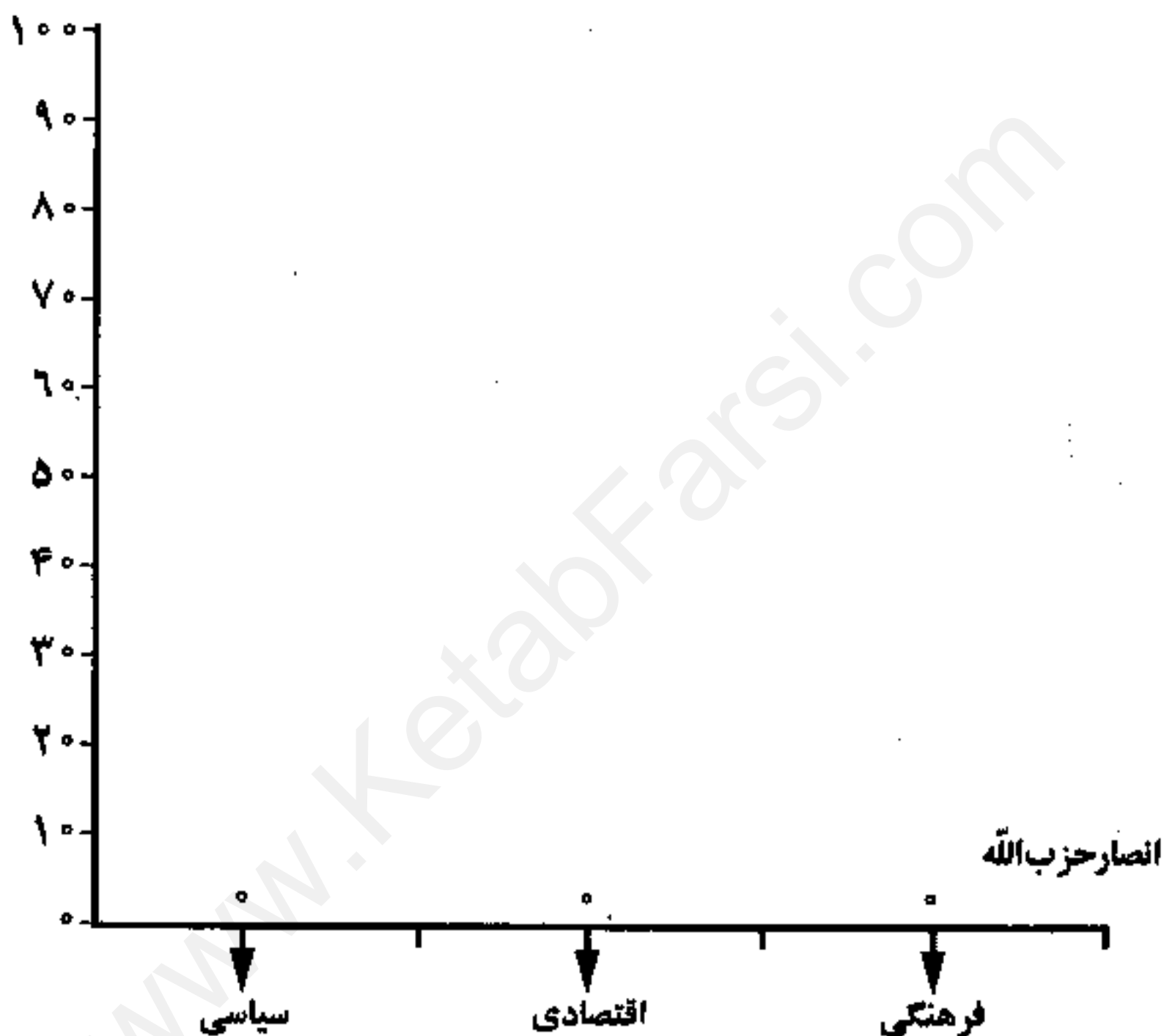
کارگزاران

همان طور که نمودار نشان می‌دهد دو گروه در مجموع دارای وجوه مشترک پایینی هستند. بالاترین وجه مشترک دو گروه در مواضع سیاسی است که در سطح پایین ۲۵ درصد قرار دارد. چنانکه از لحاظ مواضع اقتصادی نیز در سطح پایین ۱۴ درصد وجوه مشترک دارند و از لحاظ فرهنگی وجه مشترکی ندارند.

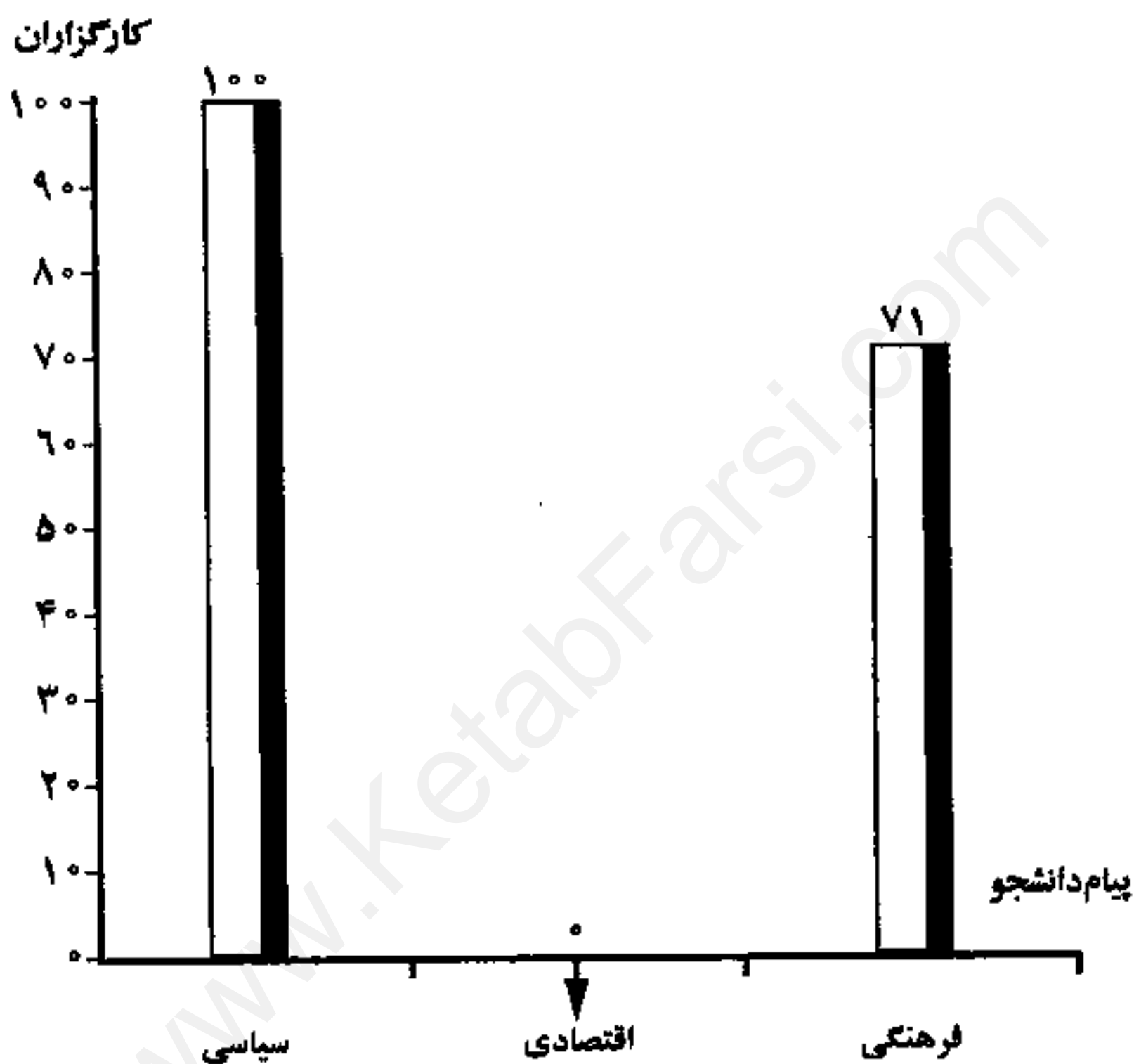
۱۱- نمودار مقایسه مواضع گروه کارگزاران با جناح انصار حزب‌الله در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

کارگزاران

همان‌طور که نمودار نشان می‌دهد گروه کارگزاران و جناح انصار حزب‌الله در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی وجه مشترکی ندارند.

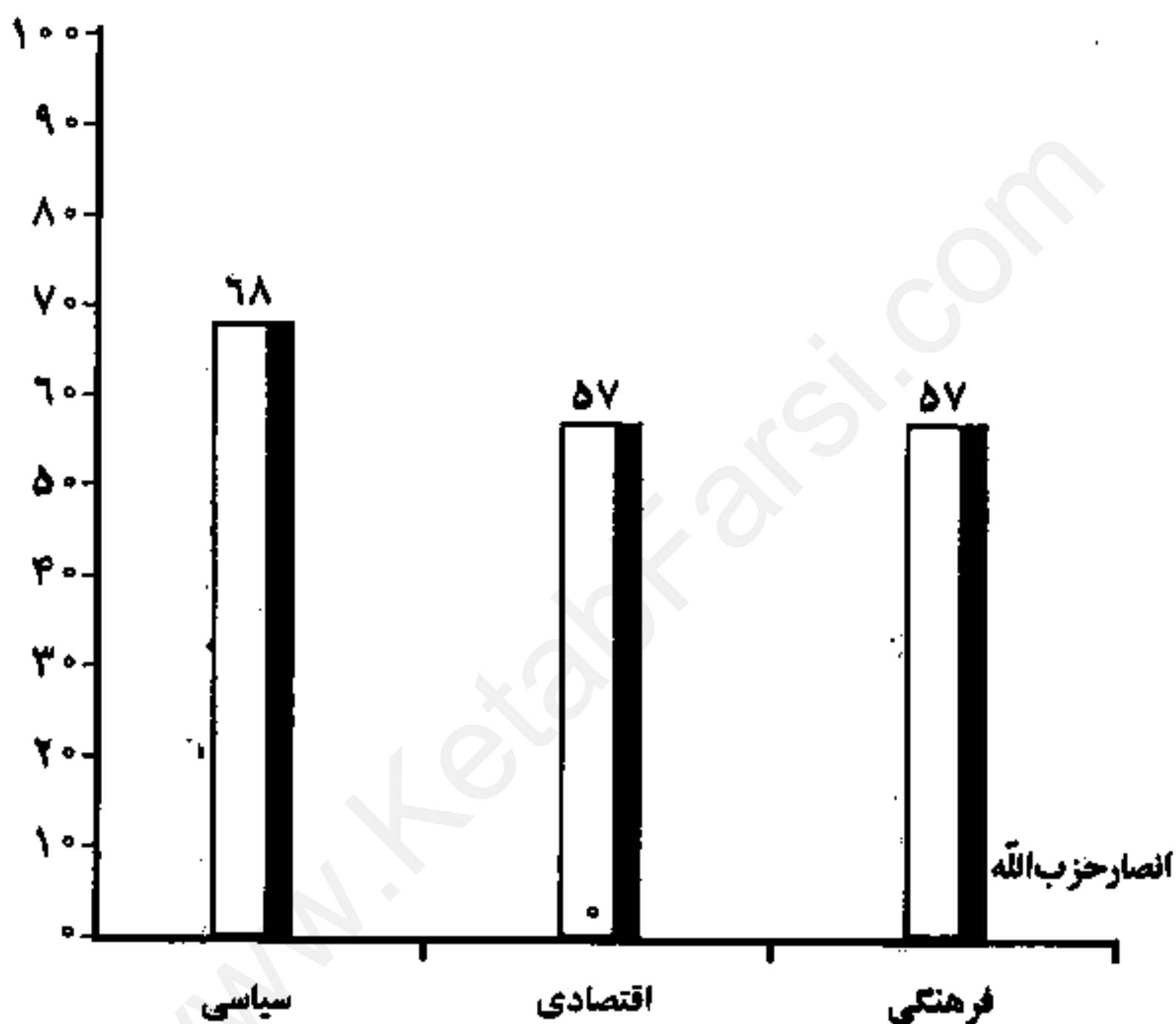
۱۲- نمودار مقایسه مواضع کارگزاران با گروه پیام دانشجو در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

همان طور که نمودار نشان می‌دهد دو گروه از لحاظ سیاسی به طور کامل دارای وجوه مشترک هستند و از لحاظ فرهنگی نیز در سطح بالای ۷۱ درصد وجوه مشترک دارند در حالیکه از لحاظ اقتصادی وجه مشترکی ندارند.

۱۳- نمودار مقایسه مواضع جمعیت دفاع با جناح انصار حزب‌الله در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

جمعیت دفاع

همان‌طور که نمودار نشان می‌دهد جمعیت دفاع و انصار حزب‌الله از لحاظ سیاسی با ۶۸ درصد بیشترین وجوه مشترک را دارند و وجوه مشترک آنها از لحاظ فرهنگی و اقتصادی نیز در سطح ۵۷ درصد است.

۱۴- نمودار مقایسه مواضع جمعیت دفاع یا گروه پیام دانشجوی در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

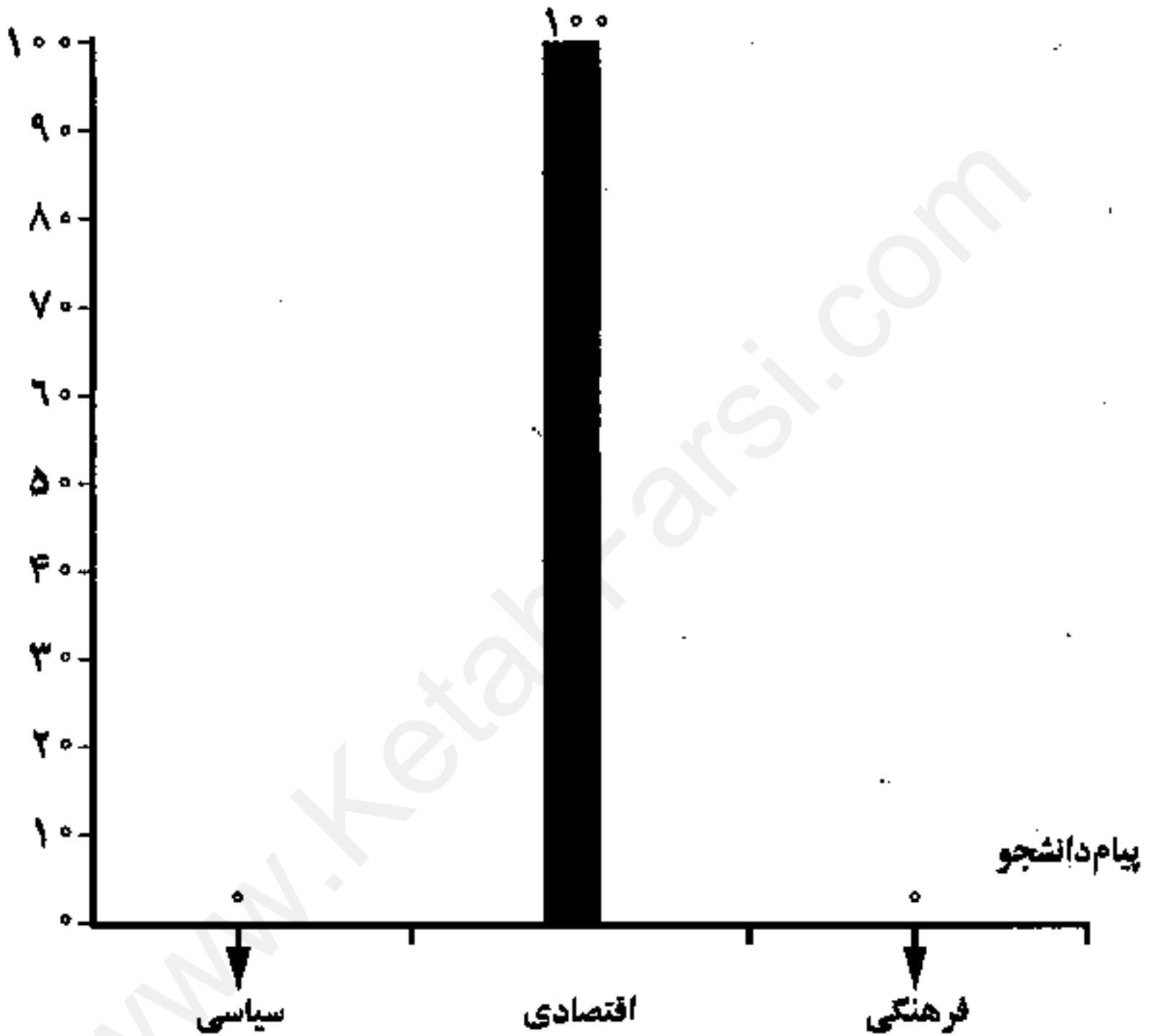
کارگزاران

همان طور که نمودار نشان می‌دهد دو گروه در زمینه مواضع اقتصادی با ۵۷ درصد، بیشترین وجوه مشترک را دارند. اما از لحاظ مواضع سیاسی در سطح پایین ۲۵ درصد دارای وجوه مشترک هستند و از لحاظ فرهنگی مواضع مشترکی ندارند.

۱۵- نمودار مقایسه مواضع جناح انصار حزب‌الله با گروه پیام دانشجو در بخش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی - به درصد

کارگزاران

همان‌طور که نمودار نشان می‌دهد انصار حزب‌الله و گروه پیام دانشجو از لحاظ اقتصادی دیدگاه مشابهی دارند اما از لحاظ سیاسی و فرهنگی وجوه مشترکی ندارند.

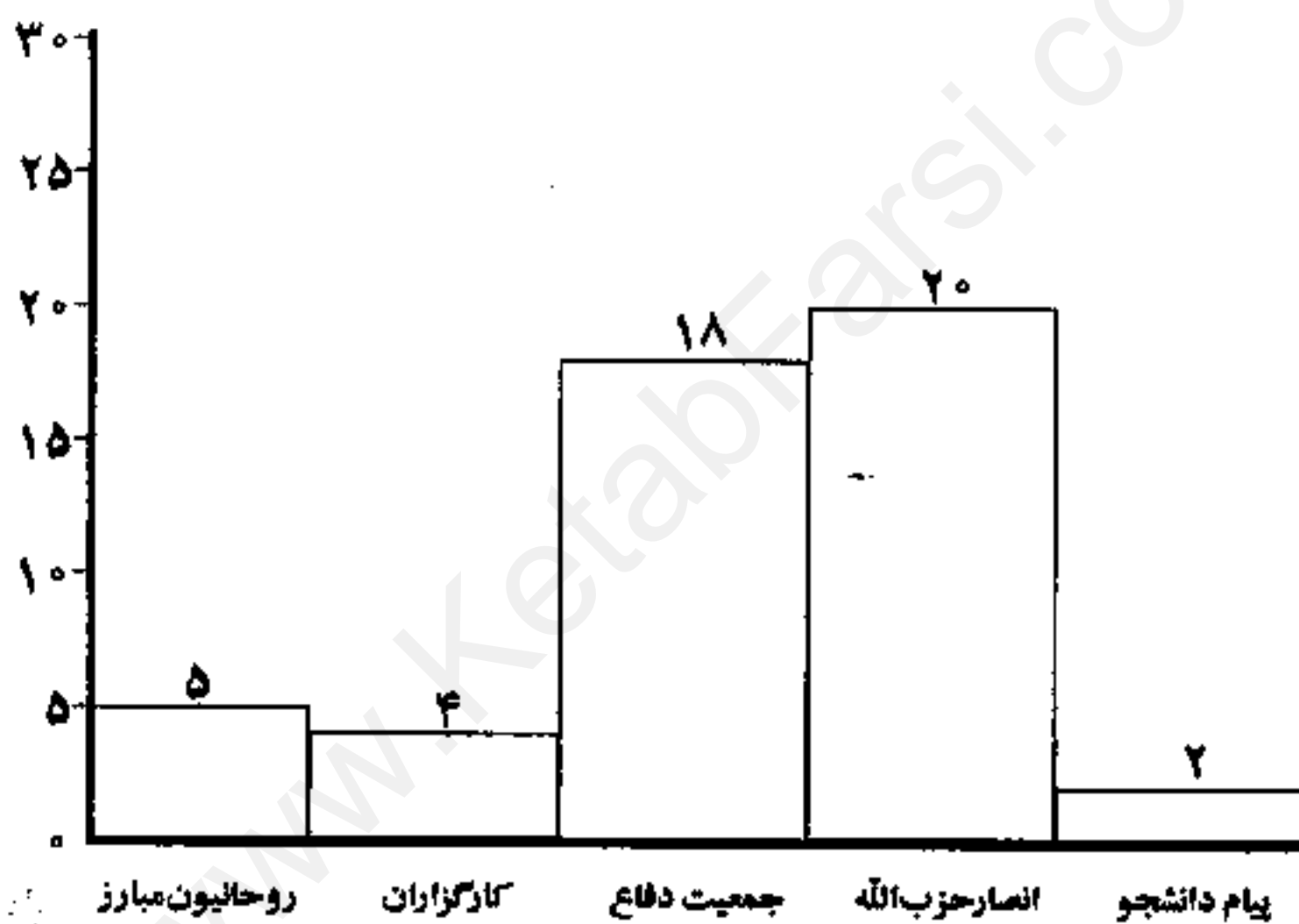
نمایش گرافیکی وجوه مشترک جناح‌های سیاسی

در این بخش وجوه مشترک جناح‌های سیاسی براساس مجموعه دیدگاه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با هیستوگرام نمایش داده می‌شود.

۱- هیستوگرام وجوه مشترک جناح جامعه روحانیت مبارز و... با سایر

جناح‌ها

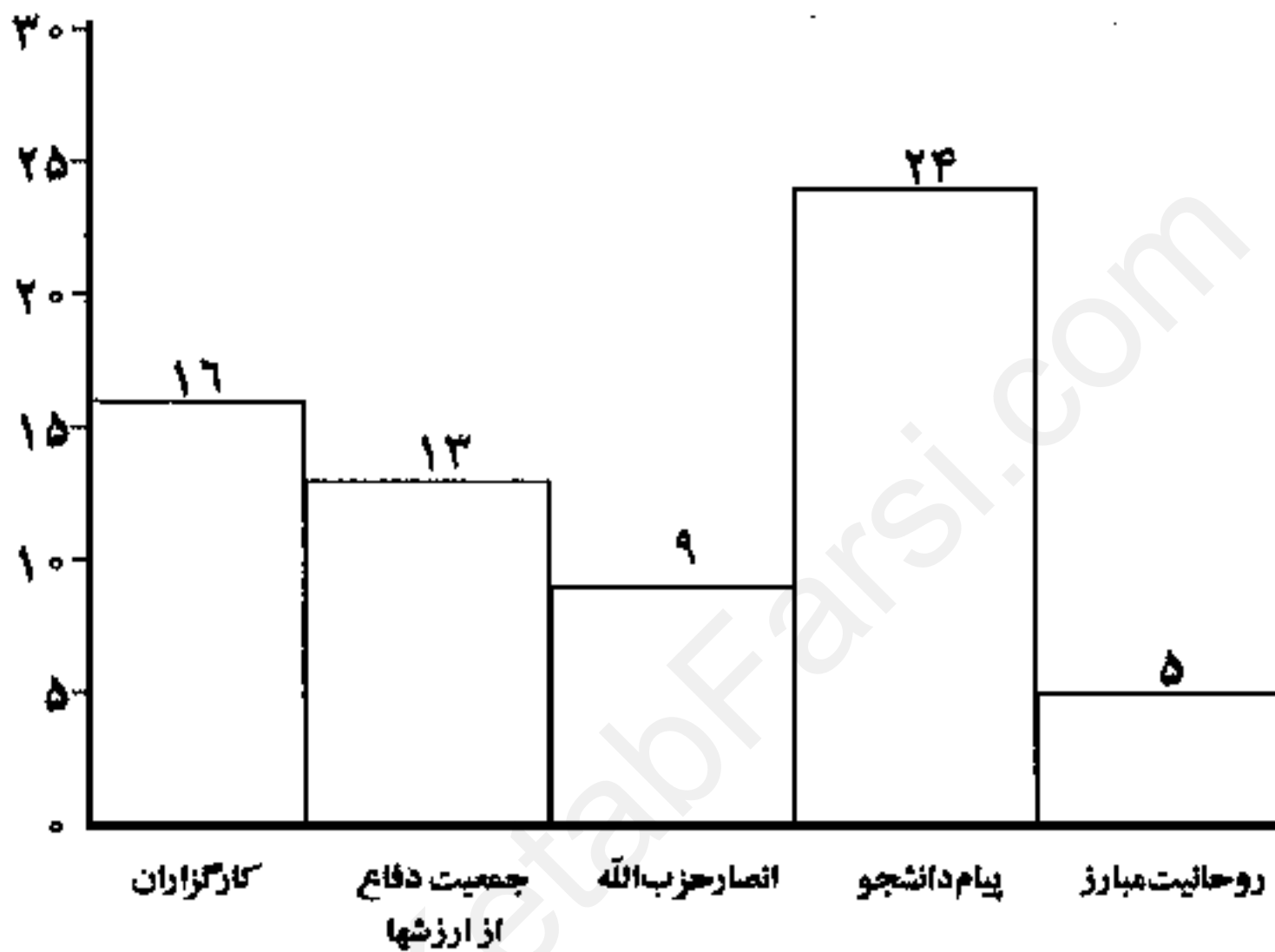
جامعه روحانیت مبارز

همان طور که در هیستوگرام مشاهده می‌شود، انصار حزب الله در مقایسه با سایر جناح‌ها بالاترین وجوه مشترک را با جناح جامعه روحانیت مبارز دارد (۲۰ امتیاز از مجموع ۳۰ امتیاز) و بعد از آن، جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی با ۱۸ امتیاز قرار دارد. گروه پیام دانشجو با ۳ امتیاز از مجموع ۳۰ امتیاز، کمترین وجوه مشترک را با جناح جامعه روحانیت مبارز دارد. کارگزاران و روحانیون مبارز نیز با ۴ و ۵ امتیاز، وجوه مشترک کمی با جناح جامعه روحانیت مبارز دارند.

۲- هیستوگرام وجوه مشترک جناح روحانیون مبارز و... با سایر جناح‌ها

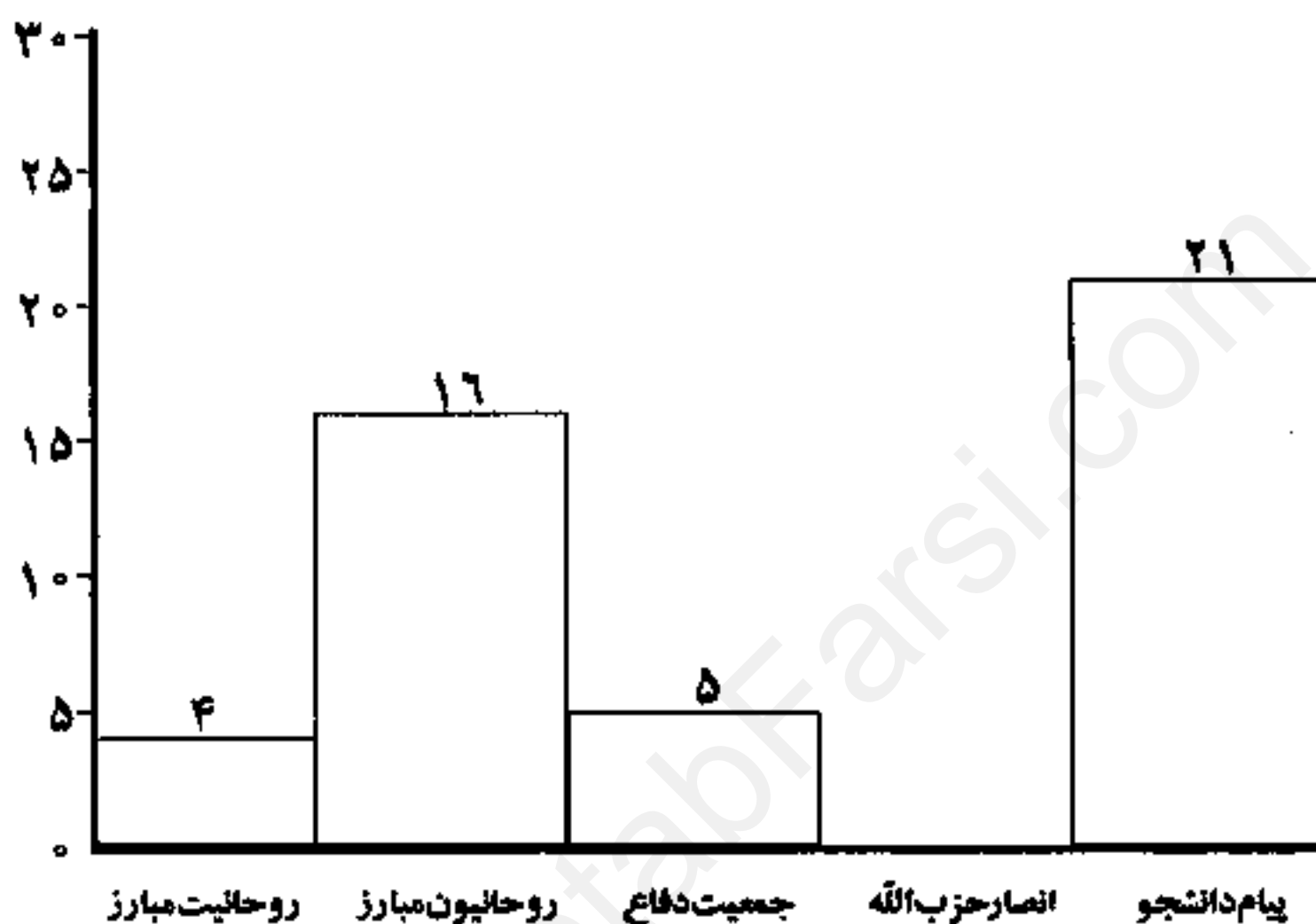
مجمع روحانیون مبارز و...

همان طور که هیستوگرام نشان می‌دهد، گروه پیام دانشجو بالاترین وجوه مشترک را در مقایسه با سایر جناح‌ها با مجمع روحانیون مبارز و... دارد، گروه کارگزاران با کسب ۱۶ امتیاز از مجموع ۳۰ امتیاز بعد از گروه پیام دانشجو در رده دوم قرار دارد. جمعیت دفاع از ارزشها و انصار حزب الله در رده‌های سوم و چهارم قرار دارند. اما جناح روحانیت مبارز با ۵ امتیاز، در مقایسه با سایر جناح‌ها کمترین وجوه مشترک را با مجمع روحانیون مبارز دارد.

۳- هیستوگرام وجوه مشترک گروه کارگزاران با سایر جناح‌ها

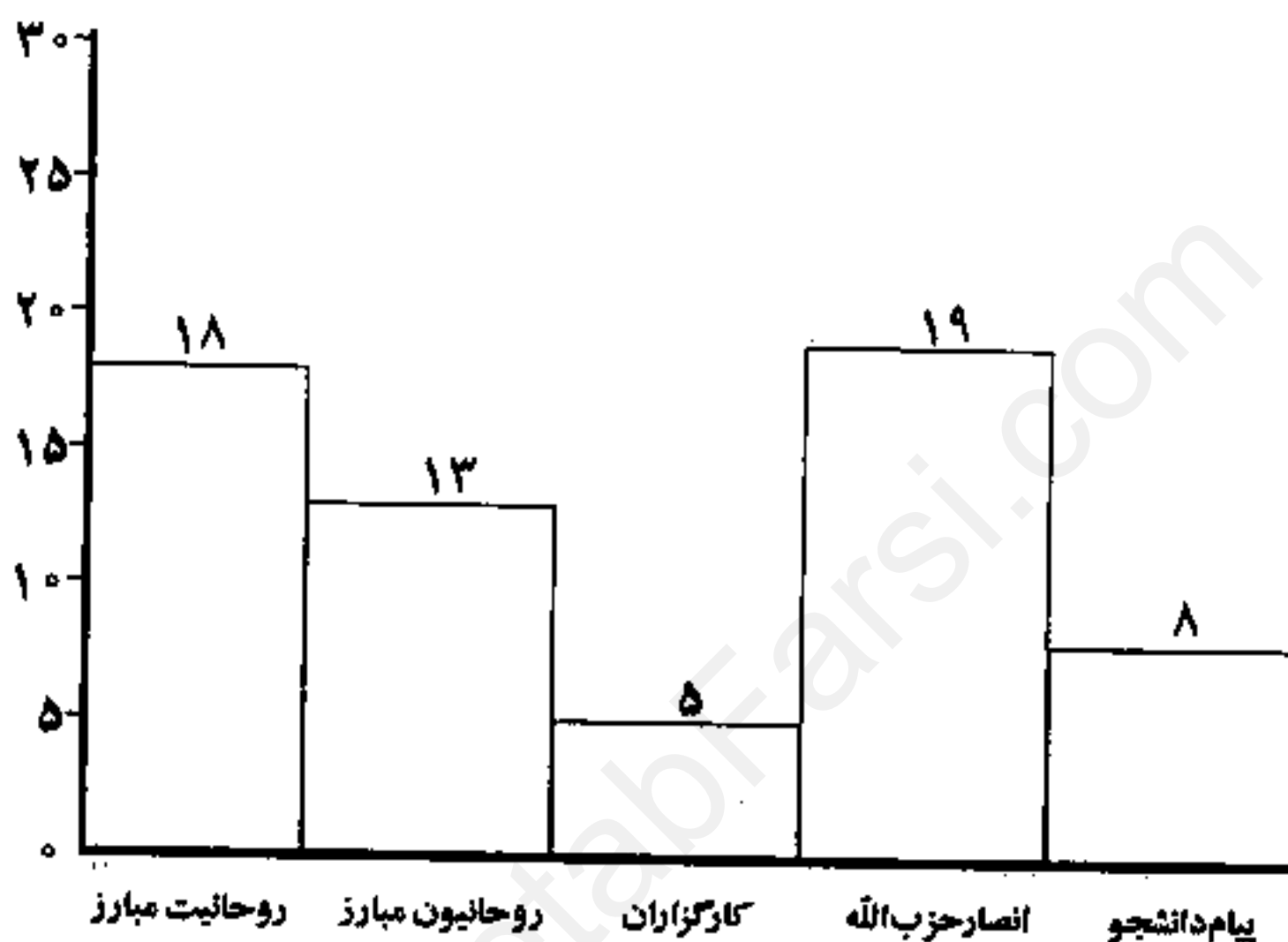
کارگزاران

همان طور که هیستوگرام نشان می‌دهد، گروه پیام دانشجو در مقایسه با سایر جناح‌ها، بالاترین وجوه مشترک را با گروه کارگزاران دارد. جناح مجمع روحانیون مبارز و... با ۱۶ امتیاز از مجموع ۳۰ امتیاز از لحاظ وجوه مشترک در مقایسه با سایر جناح‌ها در رده دوم قرار دارد. اما روحانیت مبارز و... و جمعیت دفاع از ارزشها با ۴ و ۵ امتیاز وجوه مشترک کمی با گروه کارگزاران دارند و جناح انصار حزب الله بدون امتیاز، با گروه کارگزاران هیچ وجه مشترکی ندارد.

۴- هیستوگرام وجوه مشترک جمعیت دفاع با سایر جناح‌ها

جمعیت دفاع

همان طور که هیستوگرام نشان می‌دهد جناح انصار حزب الله در مقایسه با سایر جناح‌ها دارای بیشترین وجوه مشترک با جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی است. جناح جامعه روحانیت مبارز با اختلاف یک امتیاز بعد از انصار حزب الله در رده دوم قرار دارد. روحانیون مبارز با ۱۳ امتیاز و گروه پیام دانشجو با ۸ امتیاز، از مجموع ۳۰ امتیاز، از لحاظ وجوه مشترک با جمعیت دفاع، در رده‌های سوم و چهارم قرار دارند. گروه کارگزاران در مقایسه با سایر جناح‌ها کمترین وجوه مشترک را با جمعیت دفاع دارد و با ۵ امتیاز در رده آخر قرار گرفته است.

۵- هیستوگرام وجوه مشترک جناح انصار حزب الله با سایر جناح‌ها

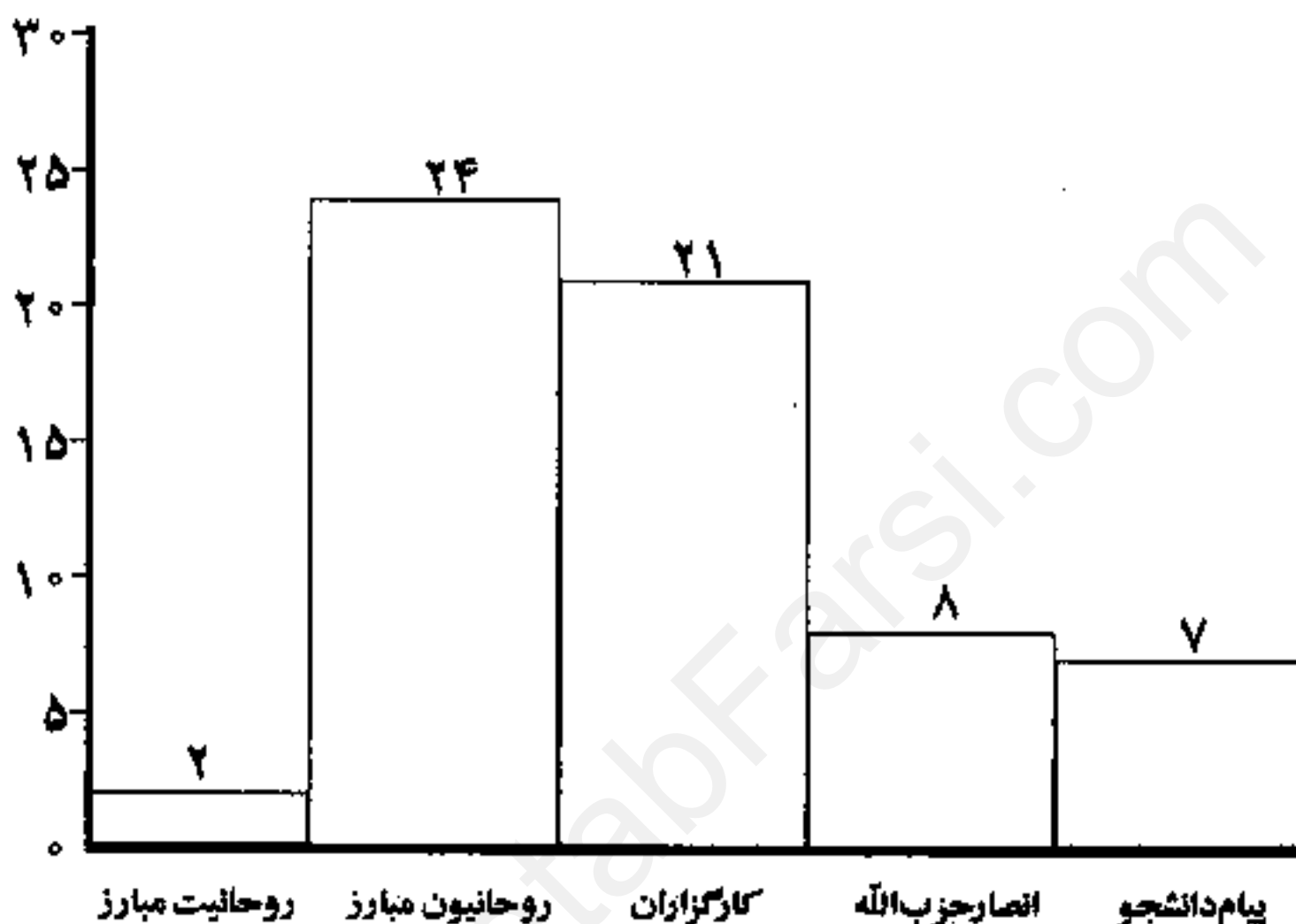
انصار حزب الله

همان طور که هیستوگرام نشان می‌دهد، جناح جامعه روحانیت مبارز با ۲۰ امتیاز در مقایسه با سایر جناح‌ها بیشترین وجوه مشترک را با جناح انصار حزب الله دارد. جمعیت دفاع از ارزشها با یک امتیاز کمتر، از این لحاظ در رده دوم قرار دارد. اما مجمع روحانیون مبارز و... با ۹ امتیاز و گروه و پیام دانشجو با ۷ امتیاز از مجموع ۳۰ امتیاز، وجوه مشترک کمی با جناح انصار حزب الله دارند. گروه کارگزاران با انصار حزب الله هیچ وجه مشترکی ندارد.

۶- هیستوگرام وجوه مشترک گروه پیام دانشجو با سایر جناح‌ها

پیام دانشجو

همان طور که هیستوگرام نشان می‌دهد جناح مجمع روحانیون مبارز و... با ۲۴ امتیاز در مقایسه با سایر جناح‌ها، بیشترین وجوه مشترک را با گروه پیام دانشجو دارد. پس از آن گروه کارگزاران با کمی اختلاف (۲۱ امتیاز) قرار دارد. جمعیت دفاع از ارزشها و انصار حزب الله به ترتیب با ۸ و ۷ امتیاز، وجوه مشترک کمی با گروه پیام دانشجو دارند و جناح جامعه روحانیت مبارز با ۳ امتیاز، کمترین وجوه مشترک را با گروه پیام دانشجو دارد.

نتیجه گیری

www.KetabAarsi.com

عرصه‌های اقتصاد، فرهنگ و سیاست جامعه مقولاتی مجزا و بیگانه با هم نیستند. هر الگوی اقتصادی، الگوی نظیر با خود را در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی اقتضا می‌کند. نمی‌توان در عرصه اقتصادی به لیبرالیسم معتقد بود اما در عرصه‌های فرهنگ و سیاست از سیستم بسته هواداری کرد. بر این اساس همان‌طور که قبلاً اشاره شد، سؤال اساسی پژوهش این است که آیا مواضع سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جناح‌ها در نظام جمهوری اسلامی ایران در روند فعالیت سیاسی و در رابطه با میزان تأثیرگذاری بر تحولات سیاسی از موقعیت واحدی پیروی می‌کند؟ فرضیه اصلی پژوهش این است که دیدگاه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی هر یک از تشکلهای سیاسی در نظام جمهوری اسلامی ایران در روند فعالیت سیاسی و در رابطه با میزان تأثیرگذاری بر تحولات سیاسی از موقعیت واحدی پیروی نمی‌کنند. نتیجه پژوهش بیانگر آن است که فرضیه در ارتباط با برخی از جناح‌ها تایید و در مورد برخی از جناح‌ها رد می‌شود.

جناح جامعه روحانیت مبارز و تشکلهای همسو از لحاظ سیاسی به یک سیستم بسته معتقد است، ولی از لحاظ اقتصادی به سیستم بازار آزاد و از لحاظ فرهنگی به سیستم بسته اعتقاد دارد. بنابراین فرضیه در ارتباط با این جناح تایید می‌شود.

جناح مجمع روحانیون مبارز و گروه‌های وابسته از لحاظ سیاسی به سیستم نسبتاً باز معتقد است، از لحاظ اقتصادی از سیستم بسته و کنترل شده حمایت می‌کند و از لحاظ فرهنگی به سیستم باز معتقد است. فرضیه در ارتباط با این گروه نیز تایید می‌شود.

گروه کارگزاران از لحاظ سیاسی به سیستم باز اعتقاد دارد. از لحاظ اقتصادی از سیستم بازار آزاد حمایت می‌کند و از لحاظ فرهنگی نیز به سیستم

باز اعتقاد دارد. بنابراین فرضیه در ارتباط با این گروه تایید نمی‌شود. جمعیت دفاع از ارزشها از لحاظ سیاسی به یک سیستم نسبتاً بسته معتقد است. از لحاظ اقتصادی با سیستم اقتصاد بازار آزاد مخالف است و تا حدی از دخالت دولت در اقتصاد حمایت می‌کند، از لحاظ فرهنگی نیز به سیستم بسته اعتقاد دارد. فرضیه در ارتباط با این گروه تایید نمی‌شود.

جناح انصار حزب‌الله از لحاظ سیاسی به سیستم بسته معتقد است، از لحاظ اقتصادی از دخالت دولت در اقتصاد حمایت می‌کند و از لحاظ فرهنگی به سیستم بسته اعتقاد دارد. بدین ترتیب فرضیه در ارتباط با این جناح نیز تایید نمی‌شود.

گروه پیام دانشجو از لحاظ سیاسی از سیستم باز حمایت می‌کند، از لحاظ اقتصادی به دخالت دولت در اقتصاد اعتقاد دارد و از لحاظ فرهنگی از سیستم باز حمایت می‌نماید. فرضیه در ارتباط با این جناح تایید می‌شود.

همان‌طور که تشریح شد فرضیه پژوهش در ارتباط با سه جناح تایید می‌شود. تایید فرضیه در ارتباط با چند جناح در نظام جمهوری اسلامی ایران حاکی از آن است که وضعیت خاصی در ارتباط با فعالیت‌های سیاسی در ایران وجود دارد. دو جناح ممکن است در دو زمینه هیچ‌گونه وجه مشترکی نداشته باشند، اما در یک زمینه دیدگاه کاملاً مشابهی داشته باشند. کما اینکه دو گروه کارگزاران و پیام دانشجو از لحاظ مواضع سیاسی دیدگاه‌های کاملاً مشابهی دارند، اما از لحاظ مواضع اقتصادی هیچ‌گونه وجه مشترکی ندارند. جناح انصار حزب‌الله و گروه پیام دانشجو از لحاظ مواضع سیاسی و فرهنگی هیچ‌گونه وجه مشترکی ندارند اما مواضع اقتصادی آنها کاملاً مشابه یکدیگر است. جناح روحانیت مبارز و... و گروه کارگزاران از لحاظ مواضع سیاسی و فرهنگی وجه مشترکی ندارند، اما از لحاظ مواضع اقتصادی بیش از ۵۷ درصد دارای وجوه مشترک هستند.

چنین وضعیتی در مقایسه سایر جناح‌ها با یکدیگر نیز مشاهده می‌شود. (به جدول شماره ۳۸ رجوع شود) این وضعیت نشان می‌دهد که بسیاری از جناح‌ها در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از سیاست واحدی پیروی نمی‌کنند که تا این حد وجوه مشترک و اختلاف در مواضع آنها مشاهده می‌شود. پیامد چنین وضعیتی آن است که در صحنه فعالیت‌های سیاسی در ایران، احتمال ائتلاف یا همکاری همه جانبه جناح‌ها با یکدیگر کم است. چرا که در مقایسه مواضع سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جناح‌ها با یکدیگر، تنها در یک مورد (جناح روحانیون مبارز و... و گروه پیام دانشجو) مشاهده می‌شود که دو گروه در سه زمینه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بیش از ۷۵ درصد وجوه مشترک دارند. حال آنکه در مقایسه سایر جناح‌ها با یکدیگر چنین وضعی مشاهده نمی‌شود. به این ترتیب به نظر می‌رسد اگر جناح‌ها در زمان‌هایی با یکدیگر همکاری کنند، این همکاری نمی‌تواند در بلند مدت پایدار باشد و با از میان رفتن ضرورت، همکاری جناح‌ها با یکدیگر متوقف خواهد شد.

یک ویژگی که در بررسی جناح‌های سیاسی در نظام جمهوری اسلامی مشاهده می‌شود، این است که بیش از آنکه مواضع مشخصی به شکل‌گیری جناح‌ها منجر شده باشد، افراد در شکل‌گیری جناح‌ها یا سیاست‌های آنها نقش اصلی را دارند. در جامعه روحانیت مبارز مهدوی کنی، در مجمع روحانیون مبارز کروی و خویینی‌ها، در کارگزاران هاشمی رفسنجانی، در جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی ری شهری در انصار حزب‌الله، الله کرم و در پیام دانشجو طبرزدی نقش اصلی را در سیاست‌های جناح یا گروه خود دارند. چنین وضعیتی باعث می‌شود تا سیاست‌های جناح‌ها یا گروه‌ها از بالا تعیین شود و کمتر امکان گفتگو در رده‌های پایین‌تر برای اتخاذ موضع پیش‌آید و حتی اگر چنین گفتگویی نیز صورت گیرد، آنها تحت تأثیر مواضع رهبران جناح یا گروه خود هستند و تا هنگامی که چنین وضعیتی ادامه داشته باشد

امکان این که فعالیت سیاسی در جمهوری اسلامی از وضعیت جناحی به حزبی تبدیل شود، کم است. حتی در صورت تشکیل احزاب، ساختار آنها مشابه هنگامی خواهد بود که تحت عنوان جناح فعالیت می‌کردند. از سوی دیگر این وضعیت امکان پایداری مواضع جناح‌ها را در طول زمان کم می‌کند، همان‌طور که در فصل دوم اشاره شد، مواضع گروه پیام دانشجو در طول زمان، به‌طور گسترده‌ای تغییر کرده است.

به نظر می‌رسد انجام پژوهش‌های دیگری در زمینه بررسی شکل‌ها و جناح‌های سیاسی می‌تواند خلاء موجود در بخش مطالعات جامعه‌شناسی سیاسی در جمهوری اسلامی ایران را تا حدی جبران کند. در این ارتباط زمینه‌های زیر برای پژوهش پیشنهاد می‌شود:

- ۱- بررسی تفاوت دیدگاه افراد وابسته به یک جناح با مواضع کلی آن جناح.
- ۲- بررسی مواضع جناح‌ها در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در طول زمان.
- ۳- مقایسه عملکرد جناح‌ها در دورانی که در قدرت بوده‌اند با اهداف و دیدگاه‌های مطرح شده در دورانی که خارج از قدرت قرار داشته‌اند.
- ۴- مقایسه دیدگاه‌های چپ سنتی و چپ مدرن.
- ۵- مقایسه دیدگاه‌های گروه کارگزاران و کسانی که خود را "میانه رو مدرن" می‌دانند.

منابع

- ۱- روزنامه اطلاعات.
- ۲- روزنامه کیهان.
- ۳- روزنامه رسالت.
- ۴- روزنامه ایرار.
- ۵- روزنامه سلام.
- ۶- روزنامه همشهری.
- ۷- روزنامه ایران.
- ۸- روزنامه اخبار.
- ۹- روزنامه کار و کارگر.
- ۱۰- دو هفته‌نامه عصرما.
- ۱۱- هفته‌نامه مبین.
- ۱۲- هفته‌نامه ارزشها.
- ۱۳- هفته‌نامه جام.
- ۱۴- هفته‌نامه شما.
- ۱۵- هفته‌نامه سحر.
- ۱۶- هفته‌نامه پیام دانشجو.
- ۱۷- ماهنامه یا لثارت الحسین.
- ۱۸- دو هفته‌نامه شلمچه.
- ۱۹- بیانیه‌های سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران.
- ۲۰- بیانیه‌های دفتر تحکیم وحدت.
- ۲۱- اساسنامه و مرامنامه سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران.
- ۲۲- اساسنامه و مرامنامه جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی.

- ۲۳ - هفته‌نامه بهمن.
- ۲۴ - بیانیه‌های جمعی از کارگزاران سازندگی ایران.
- ۲۵ - بیانیه‌های جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی.
- ۲۶ - ماهنامه صبح.
- ۲۷ - ماهنامه ایران فردا.
- ۲۸ - ماهنامه پیام امروز.
- ۲۹ - فصلنامه گفتگو.
- ۳۰ - نشریه داخلی انجمن اسلامی دانشجویی دانشگاه‌های تهران.

www.KetabFarsi.com

مآخذشناسی جناح‌های سیاسی در نظام جمهوری اسلامی

الف. کتاب‌ها

- ۱ - بادامچیان، اسدالله، آشنایی با جمعیت مؤتلفه اسلامی، بی‌جا، بی‌نا، بی‌تا
- ۲ - بادامچیان، اسدالله، انواع تشکل و تشکل‌خدايي، بی‌جا، بی‌نا، بی‌تا
- ۳ - لاریجانی، محمدجواد، مقولاتی در استراتژی ملی، مرکز ترجمه و نشر کتاب، تهران، ۱۳۶۷

ب. نشریه‌ها

- ۱ - ائتلاف جناح موسوم به چپ با کارگزاران چگونه شکل گرفت، سحر، پیش شماره ۳، ص ۶ و ۷
- ۲ - سخنی برادرانه با جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب، تأملی بر مواضع و عملکرد، سحر، پیش شماره ۱، ۷۶/۲/۴، ص ۵-۸
- ۳ - دموکراسی، جناح چپ (اسلامی) و هفتمین انتخابات ریاست جمهوری، دکتر صادق زیباکلام، جامعه سالم، شماره ۳۱، اردیبهشت ۱۳۷۶، ص ۲-۶
- ۴ - روند پیدایش جناح‌های سیاسی در کشور، گفتگو با محمدرضا باهنر، جام، شماره ۳، ۷۶/۲/۷ ص ۱۰ و ۱۱
- ۵ - جمعیت دفاع از ارزشها، انتخابات ریاست جمهوری را آغازی بر گسترش فعالیت‌های سیاسی خود می‌داند، گفتگو با احمد پورنجاتی، ارزشها، شماره ۱۹، ۷۶/۲/۲۹، ص ۸، ۹ و ۱۴
- ۶ - اعضای مجمع روحانیون مبارز اعتراض به پیوند با کارگزاران ندارند، گفتگو با مهدی کروی، ارزشها، شماره ۱۷، ۷۶/۲/۱۵، ص ۱۱ و ۱۵
- ۷ - ولایت فقیه فصل مشترک احزاب سیاسی در نظام اسلامی، ارزشها، شماره ۱۴، ۷۶/۱/۲۵، ص ۱۱ و ۱۴
- ۸ - منافع ملی در بستر رفتار سیاسی جناح‌های رقیب، ارزشها، شماره ۲۲، ۷۶/۱/۱۹، ص ۳

- ۹- نگاهی به انگیزه‌های اولیه تشکیل گروه کارگزاران سازندگی، سحر، ویژه‌نامه انتخابات، ۷۶/۲/۳۰ ص ۱-۴
- ۱۰- انتخابات، نیروها و چشم‌انداز آتی، اسفندیار بهاری، فرهنگ توسعه، شماره ۲۸، مرداد ۱۳۷۶، ص ۷-۱۱
- ۱۱- مواضع اقتصادی سه جریان سیاسی، بیانیه جامعه اسلامی کارمندان
- ۱۲- بررسی دیدگاه‌های جناح راست، سعید برزین، رادیو بی بی سی، ۷۶/۲/۲۱، برنامه شامگاهی
- ۱۳- نیم سال انتخابات، عباس عبدی، سلام، ۷ و ۱۰ آبان ۱۳۷۴، ص ۸
- ۱۴- آزادی مطبوعات، علی‌رضا علوی تبار، سلام، ۱۹ و ۲۱ اسفند ۷۵، ص ۹ و ۱۳
- ۱۵- انتخابات و جریان سیاسی، جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی، سلام، ۷۶/۲/۳۰، ص ۹
- ۱۶- نامزدها، گروه‌ها و معیارها، محمدجواد حجتی کرمانی، اطلاعات، ۱۶ تا ۳۱ اردیبهشت ۱۳۷۶
- ۱۷- پاسخ به عصرما درباره جناح‌بندی‌ها، رسالت، ۱۰ تا ۱۵ تیر ۱۳۷۴
- ۱۸- تحلیلی پیرامون اختلاف دو گرایش از جناح حاکم، پیام دانشجو، شماره‌های ۵۰، ۵۲، ۵۳
- ۱۹- نقد مواضع اقتصادی یک جریان فکری، عصرما، شماره ۴، ۷۳/۹/۹، ص ۲
- ۲۰- نگاهی کوتاه به برخی از طیف‌بندی‌های جدید فکری سیاسی جامعه، عصرما، شماره ۶، ۷۳/۱۰/۷، ص ۳ و ۷
- ۲۱- بررسی دیدگاه‌ها و مواضع جریان راست سنتی، عصرما، شماره ۷، ۷۳/۱۰/۲۱، ص ۲ و ۷
- ۲۲- بررسی مواضع و دیدگاه‌های جریان راست مدرن، عصرما، شماره ۸، ۷۳/۱۱/۵، ص ۲ و ۷
- ۲۳- مواضع دیدگاه‌های راست مدرن، عصرما، شماره ۹، ۷۳/۱۱/۱۹، ص ۲
- ۲۴- بررسی طیف چپ جدید، و مواضع اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آن، عصرما، شماره ۱۰، ۷۳/۱۲/۳، ص ۲

- ۲۵- مواضع فکری، پایگاه اجتماعی، تشکیلات سیاسی و رهبری طیف چپ جدید، عصرماه شماره ۱۱، ۱۷/۱۲/۷۳، ص ۲ و ۷
- ۲۶- طیف چپ و مواضع فکری آن، عصرماه شماره ۱۳، ۳۰/۱/۷۴، ص ۲
- ۲۷- تقابل دو دیدگاه در مقوله عدالت اجتماعی، عصرماه شماره ۱۵، ۲۵/۲/۷۴، صص ۲ و ۷
- ۲۸- نگاهی دیگر به جناح‌های فکری سیاسی جامعه، عصرماه شماره ۱۷، ۲۴/۳/۷۴، ص ۲ و ۷
- ۲۹- پایبندی به اصول (بخش پیرامون جناح‌های سیاسی)، عصرماه شماره ۱۹، ۲۱/۴/۷۴، ص ۳
- ۳۰- راست سنتی را بهتر بشناسیم، عصرماه شماره ۱۹، ۲۰ و ۲۱ تیر و ۴ و ۱۸ مرداد ۷۴، ص ۴ و ۵
- ۳۱- قانون احزاب، ابهامات و توضیحات، عصرماه شماره ۲۲، ۱/۶/۷۴، ص ۳
- ۳۲- ضرورت تحزب، عصرماه شماره ۲۳، ۱۵/۶/۷۴، ص ۴ و ۵
- ۳۳- وجوه اشتراک و مبانی ائتلاف طیف‌ها، عصرماه شماره ۲۲، ۲۹/۶/۷۴، ص ۳
- ۳۴- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران (سیاست خارجی)، عصرماه شماره ۲۶، ۲۶/۷/۷۴، ص ۶
- ۳۵- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران (سیاست خارجی)، عصرماه شماره ۲۷، ۱۰/۸/۷۴، ص ۶
- ۳۶- سخنی با برادران انصار حزب‌الله، عصرماه شماره ۲۸، ۲۴/۸/۷۴، ص ۲ و ۷
- ۳۷- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران (سیاست خارجی)، عصرماه شماره ۲۸، ۲۴/۸/۷۴، ص ۶
- ۳۸- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران (سیاست خارجی)، عصرماه شماره ۲۹، ۸/۹/۷۴، ص ۶ و ۷
- ۳۹- تحزب و نظام پارلمانی، عصرماه شماره ۳۰، ۲۲/۹/۷۴، ص ۱ و ۸
- ۴۰- طبیف‌های سیاسی و مرزبندی واقعی، عصرماه شماره ۳۰، ۲۲/۹/۷۴، ص ۲
- ۴۱- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران (سیاست

- خارجی)، عصرماه، شماره ۳۰، ۷۴/۹/۲۲، ص ۶ و ۷
- ۴۲- راست سنتی و انتخاب، عصرماه، شماره ۳۱، ۷۴/۱۰/۶، ص ۴، ۵، ۷
- ۴۳- تحزب با کدام رویکرد، عصرماه، شماره ۳۱، ۷۴/۱۰/۶، ص ۶ و ۳
- ۴۴- اتهامات بولتن روحانیت مبارز علیه چپ اسلامی، عصرماه، شماره ۳۲، ۷۴/۱۰/۲۰، ص ۲
- ۴۵- راست مدرن و چپ جدید و انتخابات آینده، عصرماه، شماره ۳۲، ۷۴/۱۰/۲۰، ص ۴، ۵، ۷
- ۴۶- چپ اسلامی و انتخابات مجلس شورای اسلامی، عصرماه، شماره ۳۳، ۷۴/۱۱/۴، ص ۴ و ۵
- ۴۷- مواضع و رئوس برنامه سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، عصرماه، شماره ۳۴، ۷۴/۱۱/۱۸، ص ۲ و ۷
- ۴۸- انتخابات و روشن شدن مرزبندی‌های سیاسی، عصرماه، شماره ۳۴، ۷۴/۱۱/۱۸، ص ۴
- ۴۹- سخنی با چپ جدید، عصرماه، شماره ۳۴، ۷۴/۱۱/۱۸، ص ۴
- ۵۰- ائتلاف طیف چپ با راست مدرن نه ممکن است و نه مفید، عصرماه، شماره ۳۵، ۷۴/۱۱/۲۵، ص ۲ و ۷
- ۵۱- نقدی بر مواضع انتخابی سازمان، عصرماه، شماره ۳۵، ۷۴/۱۱/۲۵، ص ۲
- ۵۲- مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در خصوص انتخابات تشریح شد، عصرماه، شماره ۳۵، ۷۴/۱۱/۲۵، ص ۴، ۵ و ۷
- ۵۳- راست سنتی را بهتر بشناسیم، عصرماه، شماره ۳۶، ۷۴/۱۲/۱، ص ۱ و ۴
- ۵۴- مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در خصوص انتخابات تشریح شد، عصرماه، شماره ۳۶، ۷۴/۱۲/۱، ص ۵
- ۵۵- به مناسبت اعلام موجودیت جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی، عصرماه، شماره ۳۶، ۷۴/۱۲/۱، ص ۶
- ۵۶- استدلالهای غریبه در قالبهای غریبه (پاسخ به نقد طیف بندی‌های سیاسی)، عصرماه، شماره ۳۸، ۷۶/۱۲/۱۶، ص ۲

- ۵۷- چشم‌انداز فعالیت‌های حزبی در سال جدید، عصرماه، شماره ۴۰، ۷۵/۱/۱۵، ص ۱ و ۸
- ۵۸- مواضع و دیدگاه‌های سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران، عصرماه، شماره ۴۲، ۷۵/۱/۲۹، ص ۲ و ۳
- ۵۹- مجمع روحانیون مبارز کلید آینده سیاسی ایران، عصرماه، شماره ۴۶، ۷۵/۳/۲۴، ص ۳
- ۶۰- نظام حزبی، مکمل نظام پارلمانی، عصرماه، شماره ۴۶، ۷۵/۳/۲۴، ص ۸
- ۶۱- ابهام در مواضع انتخاباتی (نقد مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران و پاسخ به آن) عصرماه، شماره ۴۸، ۷۵/۴/۲۰، ص ۴ تا ۶
- ۶۲- بار دیگر در ضرورت تحزب، عصرماه، شماره ۴۹، ۷۵/۵/۳، ص ۱ و ۸
- ۶۳- انتخابات ریاست جمهوری و مواضع برخی از طیف‌های سیاسی، عصرماه، شماره ۵۰، ۷۵/۵/۱۷، ص ۴ و ۵
- ۶۴- مواضع طیف خط امام در انتخابات ریاست جمهوری، عصرماه، شماره ۵۱، ۷۵/۵/۳۱، ص ۴ و ۵
- ۶۵- مواضع انتخاباتی جمعیت دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی و طیف همسو با آن، عصرماه، شماره ۵۴، ۷۵/۷/۱۱، ص ۴ و ۵
- ۶۶- جایگاه احزاب در نظام جمهوری اسلامی، عصرماه، شماره ۵۵، ۷۵/۷/۲۵، ص ۳ و ۷
- ۶۷- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در زمینه سیاست داخلی، عصرماه، شماره ۵۶، ۷۵/۸/۹، ص ۴ و ۵
- ۶۸- وحدت در مقابل دشمنان، تنوع در میان دوستان، عصرماه، شماره ۵۶، ۷۵/۸/۹، ص ۴ و ۵
- ۶۹- پیش‌نویس مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی در زمینه سیاست داخلی، عصرماه، شماره ۵۶، ۷۵/۸/۲۳، ص ۲ و ۷
- ۷۰- آخرین تغییرات در مواضع انتخاباتی جمعیت مؤتلفه اسلامی و تشکلهای همسو، عصرماه، شماره ۵۷، ۷۵/۸/۲۳، ص ۴ و ۵

- ۷۱- فعالیت سیاسی در جمهوری اسلامی ایران، عصرما، شماره‌های ۵۸ و ۵۹ و ۷ و ۲۱ آذر ۱۳۷۵
- ۷۲- مرز میان نیروهای خودی، مخالف قانونی و محارب، عصرما، شماره ۶۳، ۱۷/۱۱/۷۵، ص ۴
- ۷۳- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در زمینه سیاست داخلی، عصرما، شماره ۶۵، ۱۶/۱۲/۷۵، ص ۵
- ۷۴- پیش‌نویس سند مواضع اقتصادی سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران، عصرما، شماره ۶۵، ۱۶/۱۲/۷۵، ص ۸ و ۹
- ۷۵- همکاری جناحهای خودی، عدول از مواضع یا ضرورت انقلاب؟، عصرما، شماره ۶۶، ۲۳/۱/۷۶، ص ۱۲
- ۷۶- آغاز تشکیل حزب سیاسی جدید در ایران، گزارش یومیوری شیمبون، پیام امروز، شماره ۱۰، ۱۵ بهمن ۱۳۷۴، ص ۲۷
- ۷۷- مشارکت سیاسی، حزب، فعلاً یک بحث تلویزیونی، پیام امروز، شماره ۱۱، فروردین ۱۳۷۵، ص ۱۱۲-۱۱۸
- ۷۸- سه نسل روشنفکری دینی، مقصود فراستخواه، ایران فردا، شماره ۳ صص ۵۸ تا ۶۲، مهر و آبان ۷۱، ص ۵۸-۶۲
- ۷۹- انقلاب و دیدگاه‌های توسعه در ایران، ژاله شادی‌طلب، ایران فردا، شماره ۶، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۲، ص ۳۳-۳۷
- ۸۰- چهره‌های دو جناح سیاسی حکومت در انتخابات مجلس پنجم، بهار، شماره ۱، ۲/۱۲/۷۴، ص ۹
- ۸۱- تحولات ساختار سیاسی بعد از انقلاب، محمد بهزادی، ایران فردا، شماره ۱۱، بهمن و اسفند ۷۲، ص ۱۱ تا ۱۴
- ۸۲- روحانیت و انقلاب، حسن یوسفی اشکوری، ایران فردا، شماره ۱۱، بهمن و اسفند ۷۲، ص ۹ و ۱۰
- ۸۳- درآمدی بر جامعه مدنی در ایران امروز، هوشنگ امیراحمدی، ایران فردا، شماره‌های ۲۷ و ۲۸، مهر و آبان ۷۵

- ۸۴- جناح بندی سیاسی در نظام جمهوری اسلامی ایران، سعید برزین، ایران فردا، شماره ۱۷، اردیبهشت ۷۴، ص ۳۶ - ۴۲
- ۸۵- جناح‌های سیاسی و مواضع متغیر، صبح، شماره ۶۸، فروردین ۷۶، ص ۳۴ و ۳۵
- ۸۶- مواضع جامعه روحانیت مبارز، روند شکل‌گیری و اهداف گروه ۶، صبح، شماره ۴۵، ۱/۱۲/۷۴، ص ۸، ۹، ۱۴
- ۸۷- طبل بزرگ زیر پای چپ، صبح، شماره ۳۷، ۵/۱۰/۷۴، ص ۶ و ۱۱
- ۸۸- نقیبی به مبانی غیراسلامی صف بندیهای سیاسی، گفتگو با جلال‌الدین فارسی، صبح، شماره ۳۳، ۷/۹/۷۴، ص ۸، ۹ و ۱۱
- ۸۹- احزاب سیاسی، راهگشا یا بن‌بست آفرین، صبح، شماره ۲۴، ۴/۷/۷۴، ص ۸، ۹، ۱۲
- ۹۰- علل رکود فعالیت تشکلهای سیاسی، گفتگو با اسدالله بادامچیان، صبح، شماره ۲۱، ۱۴/۶/۷۴، ص ۸، ۹، ۱۰
- ۹۱- ضرورت تشکل و تحزب، گفتگو با بادامچیان، صبح، شماره ۲۰، ۷/۶/۷۴، ص ۸، ۹، ۱۲
- ۹۲- طیف بندیهای سیاسی، محکمت و تشابهات انقلاب، گفتگو با علی‌اکبر محتشمی، صبح، شماره ۱۷، ۱۷/۵/۷۴، ص ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۴
- ۹۳- سلام: روزشمار یک تجربه سیاسی، مراد ثقفی، گفتگو، شماره ۴، تابستان ۱۳۷۳، ص ۸۹ - ۱۱۰
- ۹۴- حقوق متقابل جامعه و نظام سیاسی، سید هاشم آغاچری، مین، شماره ۲۶۴، ۵/۱۱/۷۵، ص ۳
- ۹۵- مجلس پنجم، اهداف جناحهای سیاسی و موقعیت کنونی آنان، مین، شماره ۲۲۶، ۹/۲/۷۵، ص ۴
- ۹۶- کارگزاران از پیدایش تا کنون در چالش‌های گوناگون، مین، شماره ۲۲۶، ۹/۲/۷۵، ص ۴ و ۵
- ۹۷- اسامنامه و مرامنامه سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران، شهریور ۱۳۷۱
- ۹۸- حکومت اسلامی و مرزهای سیاسی، محمدجواد لاریجانی، حکومت اسلامی،

- شماره ۲، زمستان ۷۵، ص ۳۷ - ۵۰
- ۹۹- کشور را یک جناح نمی‌تواند اداره کند، ارزشها، شماره ۱۳، ۷۶/۱/۱۸، ص ۸ و ۹
- ۱۰۰- نخله‌های فکری انقلاب در خدمت منافع ملی، ارزشها، شماره ۱۱، ۷۵/۱۲/۲۰، ص ۹
- ۱۰۱- نگاهی به جناح‌بندیهای سیاسی در چهارچوب نظام، ارزشها، شماره ۹، ۷۵/۱۲/۱، ص ۳
- ۱۰۲- انتخابات ریاست جمهوری عرصه‌ای برای حضور مسؤولانه احزاب و تشکلهای سیاسی، ارزشها، شماره ۹، ۷۵/۱۲/۱، ص ۸ و ۹
- ۱۰۳- رابطه تشکلهای سیاسی با ولایت فقیه، ارزشها، شماره ۹، ۷۵/۱۲/۱، ص ۱۳ و ۱۴
- ۱۰۴- حضور جناحهای سیاسی گرمابخش فضای انتخاباتی، ارزشها، شماره ۸، ۷۵/۱۱/۱۵، ص ۳
- ۱۰۵- عملکردهای گذشته و اولویتهای آینده از نگاه جناحهای مختلف سیاسی، ارزشها، شماره ۸، ۷۵/۱۱/۱۵، ص ۶
- ۱۰۶- تاملی در وضعیت سیاسی جامعه، ارزشها، شماره ۱، مهر ۷۵، ص ۲
- ۱۰۷- نقش و جایگاه تشکلهای سیاسی در ایران امروز یک مدل نظری، ارزشها، شماره ۱، مهر ۷۵، ص ۱۰ و ۱۹
- ۱۰۸- سازمان مجاهدین انقلاب و سازماندهی دوباره، بهمن، شماره ۱۷، ۷۵/۲/۸، ص ۷
- ۱۰۹- سازمان مجاهدین انقلاب و سازماندهی دوباره، بهمن، شماره ۱۶، ۷۵/۲/۱، ص ۷
- ۱۱۰- مقدمه‌ای بر شناخت جناح‌بندیهای سیاسی در ایران، بهمن، شماره ۱۳، ۷۵/۱/۱۸، ص ۱۳
- ۱۱۱- پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران در زمینه سیاست داخلی، عصرها، شماره ۷۹، ۷۶/۷/۲، ص ۲

- ۱۱۲ - اهتمام به ارزشها، ملاک تقسیم‌بندی گروهها، الف، بهاری، اطلاعات،
۷۶/۷/۲ ص ۲
- ۱۱۳ - حاکمیت یک جناح به تنهایی ارزش نیست، بهمن، شماره ۱۱، ۷۴/۱۲/۱۶،
ص ۷
- ۱۱۴ - جناح‌بندی‌ها درباره مسائل فرهنگی، بهمن، شماره ۱۱، ۷۴/۱۲/۱۶، ص ۱۳
- ۱۱۵ - عقلانی کردن آراء مردم، بهمن، شماره ۹، ۷۴/۱۲/۱۲، ص ۷
- ۱۱۶ - خطابه‌هایی از چشم‌انداز وحشت، درباره انتخابات، جناح راست سنتی و
کارگزاران سازندگی، بهمن، شماره ۹، ۷۴/۱۲/۱۲، ص ۱۰
- ۱۱۷ - مقدمه‌ای بر شناخت جناح‌بندی‌های سیاسی در ایران، بهمن، شماره ۹،
۷۴/۱۲/۱۲، ص ۱۳
- ۱۱۸ - دیدگاه‌های اقتصادی جناح‌های سیاسی داخلی، بهمن، شماره ۸، ۷۴/۱۲/۵،
ص ۱۳
- ۱۱۹ - درباره دیدگاه‌های سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران، بهمن، شماره ۷،
۷۴/۱۱/۲۸، ص ۱۳
- ۱۲۰ - جریانهای اصلی سیاسی، فرهنگی جامعه ما، بهمن، شماره ۶، ۷۴/۱۱/۲۱،
ص ۱۳
- ۱۲۱ - شکافها و تعارضات بنیادی در جامعه ما، بهمن، شماره ۵، ۷۴/۱۱/۱۴، ص ۱۳
- ۱۲۲ - دیدگاه‌های مختلف در زمینه جناح‌بندی‌های سیاسی، بهمن، شماره ۳،
۷۴/۱۰/۳۰، ص ۷
- ۱۲۳ - یا سیاه، یا سفید، مساله ما، دکتر صادق زیباکلام، جامعه سالم، شماره ۳۳، مرداد
۷۶، ص ۷-۱۱
- ۱۲۴ - پیش‌نویس سند مواضع سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران پیرامون سیاست
داخلی، عصر ما، شماره ۷۷، ۷۶/۶/۵، ص ۲
- ۱۲۵ - مؤلفه، حزبی که به شدت شکست خورد، نشریه داخلی انجمن اسلامی دانشجویی
دانشگاه تهران، شماره ۹، ۷۶/۵/۲۸، ص ۱۱
- ۱۲۶ - جریانی که خلع ید شد! تحلیلی بر عملکرد جناح سنتی و عوامل اصلی در فساد